

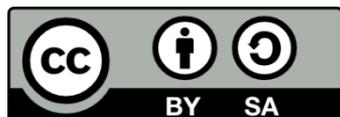

INTRODUCTION À LA GRAMMAIRE DE L'ÉNONCIATION

Unité 3 : Enseignement de la grammaire : mythes et réalité

Dr. Simos P. Grammenidis

Professeur, Département de Langue et de Littérature Françaises

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

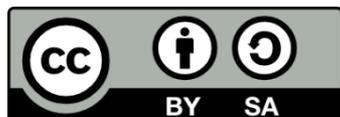

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Enseignement de la grammaire : mythes et réalité.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Sommaire

1. Ce que les grammaires enseignent.
2. Ce qu'il faudrait rectifier ou ajouter.
3. Exemples (l'imparfait, l'infinitif, l'indicatif, le conditionnel).
4. Conclusions.
5. Bibliographie.

Objectif de l'unité

- **Révéler l'utilité de la linguistique de l'énonciation pour l'étude des phénomènes grammaticaux.**

Grammaire traditionnelle

La grammaire traditionnelle :

- ne prend pas en compte toutes les fonctions des phénomènes grammaticaux;
- n'enseigne pas toutes les particularités des phénomènes grammaticaux.

L'imparfait

❖ Ce qui s'enseigne couramment

L'imparfait réfère à des moments du passé :

- *Régulièrement chaque matin il **achetait** sa baguette de pain.*
- *Je **somnolais** quand le téléphone me réveilla en sursaut.*

❖ Ce qu'il faudrait rectifier ou ajouter

Il peut aussi référer à des situations à venir :

- *Dis moi, c'est bien demain qu'on **avait** rendez-vous ?*
- *Si l'an prochain je **gagnais** à la loterie, je me paierais une maison.*
- *Jouons au docteur : tu **étais** le docteur et moi le malade, d'accord ?...*

Le futur simple

❖ Ce qui s'enseigne couramment

Le futur simple indique des événements à venir :

- *L'an prochain, si tout va bien je serai admis en 6 .*

❖ Ce qu'il faudrait rectifier ou ajouter

Il est compatible avec des événements du passé :

- *Napoléon **mourra** en 1815, laissant derrière lui une France ruinée.*

Cependant, le temps présent aussi peut être compatible avec l'avenir :

- *Demain, je **viens**, c'est promis.*

L'Infinitif

❖ Ce qui s'enseigne couramment

L'infinitif est un mode verbal :

- *J'aime lire de belles histoires.*

❖ Ce qu'il faudrait rectifier ou ajouter

Mais il peut aussi avoir statut de nom et de verbe en même temps :

- *Laver du linge est un vrai cauchemar [sujet de est].*

L'Indicatif

❖ Ce qui s'enseigne couramment

L'indicatif est le mode du réel :

- *Il **tombait** des trombes d'eau [réellement].*

❖ Ce qu'il faudrait rectifier ou ajouter

Mais il est compatible avec du non réel :

- *Tu **téléphonais**, je serais venu. [mais tu n'es pas venu].*

Conditionnel & Subjonctif

- ❖ Le conditionnel et le subjonctif sont des modes compatibles avec le non réel :
 - *Nous **serions** heureux que tu **réussisses**.*

- ❖ Mais ils sont compatibles avec du réel :
 - *Nous sommes heureux que tu **aies réussi**.*
 - *Jean **se serait marié** sans l'accord de ses parents, paraît-il.*

Conclusion (1)

- ❖ La linguistique de l'énonciation vient de combler ce trou, car elle se base sur **la production et la reconnaissance**.
- ❖ Reconnaître signifie :
pouvoir interpréter, comprendre un texte oral ou écrit.
- **Le courant énonciatif grammatical :**
 - s'intéresse aux termes de la langue qui renvoient non pas à des référents extralinguistiques, mais à l'acte d'énonciation lui-même;
 - cherche les traces de l'inscription, dans le système de la langue, de ses conditions d'utilisation.

Conclusion (2)

❖ La grande différence de la linguistique de l'énonciation avec les autres théories, réside au fait que :

les autres théories considèrent la phrase pour champ d'investigation

tandis que

la linguistique de l'énonciation reconnaît l'**énoncé** pour **champ d'investigation**.

Bibliographie

- Benveniste Emile, (1966, t1, 1974, t2), *Problèmes de linguistique générale*, Paris : Gallimard.
- Eluird Roland, (2004), *Grammaire descriptive de la langue française*, Paris : Armand Colin.
- Fuchs Catherine & Le Goffic Pierre, (1992), *Les linguistiques contemporaines*, Paris : Hachette.
- Gary-Prieur Marie, (1985), *De la grammaire à la linguistique. L'étude de la phrase*, Paris : Armand Colin.
- Lévy Maurice, (2000), *Grammaire de français. Approche énonciative*, Paris : Ophrys.
- Petiot Geneviève, (2000), *Grammaire et linguistique*, Paris : Armand Colin.
- Riegel Martin, Pellat Jean-Christophe & Rioul René, (1994), *Grammaire méthodique du français*, Paris : PUF.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Συμεών Γραμμενίδης.
« Introduction à la Grammaire d'Énonciation. Enseignement de la grammaire :
mythes et réalité ». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη
δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS213/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

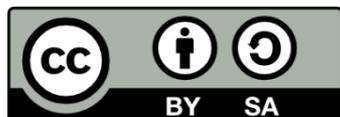
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Fin de l'unité

Επεξεργασία: <Βασιλική Φούφη>
Θεσσαλονίκη, <Εαρινό Εξάμηνο 2013-2014>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

